STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA NIILA JÄÄSKINENA
přednesené dne 17. března 2011 [1]

I – Úvod

1. Ve spojených věcech, které jsou předloženy Soudnímu dvoru k přezkumu, hof van beroep te Brussel (Belgie) pokládá dvě předběžné otázky týkající se výkladu směrnice Rady 93/83/EHS ze dne 27. září 1993 o koordinaci určitých předpisů týkajících se autorského práva a práv s ním souvisejících při družicovém vysílání a kabelovém přenosu [2], konkrétně pak smyslu ustanovení čl. 1 odst. 2 písmen a) a c) uvedené směrnice.

2. Předkládající soud totiž usoudil, že výklad pojmu „sdělení veřejnosti pomocí družice" obsaženého v uvedené směrnici je nezbytný k vyřešení dvou spolu souvisejících sporů, které před ním probíhají. Jedná se o spor mezi společnostmi Airfield NV (dále jen „Airfield") a Canal Digitaal BV (dále jen „Canal Digitaal") a Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers CVBA (belgická společnost autorů, skladatelů a vydavatelů, dále jen „Sabam") (věc C-431/09) a o spor mezi společností Airfield samotnou a Agicoa Belgium BVBA (dále jen „Agicoa") (věc C-432/09).

3. Spor se týká otázky, zda společnost Airfield, která je poskytovatelem satelitní televize nabízející veřejnosti předplatné balíčku televizních stanic (dále jen „poskytovatel balíčků pomocí družice"), musí získat povolení ze strany nositelů autorských práv z důvodu její účasti, za pomoci přidružené společnosti Canal Digital, na simultánním a neupraveném vysílání programů poskytovaných vysílajícími organizacemi, které získaly již samy svolení pocházející od nositelů práv duševního vlastnictví souvisejících s těmito programy. Jinými slovy, je třeba určit, zda a v jakém rozsahu poskytovatel balíčků pomocí družice jednající za takových okolností, jako jsou okolnosti v původní věci, uskutečňuje úkon spočívající ve využívání děl chráněných

1 — Původní jazyk: francouzština
2 — Úř. věst. L 248, s. 15; Zvl. vyd. 17/01, s. 134.

autorským právem nebo právy souvisejícími s autorským právem.

4. Za poměrně složitými technickými detaily této věci ve skutečnosti stojí docela jednoduchá právní otázka. Jedná se v zásadě o to, jaké zacházení musí být podle směrnice 93/83 vyhrazeno nezávislému operátorovi ve vztahu k vysílající organizaci, která více či méně podstatně zasahuje do komunikačního řetězce spojujícího v běžných případech uvedenou organizaci s veřejností, jíž jsou finálně určeny signály přenášející programy vysílané pomocí družice.

II – Právní rámec

A – *Unijní právo*

– *Směrnice 93/83*

5. Směrnice 93/83 směřuje k zaplnění právní mezery, kterou v právním rámci k vytvoření jediného audiovizuálního prostoru ponechala směrnice Rady 89/552/EHS ze dne 3. října 1989 o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících provozování televizního vysílání [3], která byla přijata, aniž obsahovala ustanovení týkající se autorských práv [4].

6. Čtrnáctý a patnáctý bod odůvodnění směrnice 93/83 uvádějí:

„(14) […] právní nejistotu týkající se nabývání práv, která brání družicovému vysílání, je třeba překonat tím, že se na úrovni Společenství vymezí pojem sdělení veřejnosti pomocí družice; že takové vymezení by zároveň mělo určit, kde k takovému sdělení dochází; […] takové vymezení je nezbytné, aby se zabránilo kumulativnímu použití několika vnitrostátních právních předpisů na jediné vysílání; […] ke sdělení veřejnosti pomocí družice dochází pouze tehdy a v tom členském státě, pokud je programový signál vložen pod kontrolou odpovědné vysílající organizace do nepřetržitého komunikačního řetězu, který vede k družici a pak na zem; […] běžné technické postupy týkající se programového signálu by neměly být považovány za přerušení řetězu vysílání;

3 — Úř. věst. L 298, s. 23; Zvl. vyd. 06/01, s. 224. Tato směrnice byla pozměněna v roce 1997 (Úř. věst. L 202 s. 60) a v roce 2007 (Úř. věst. L 332, s. 27).

4 — Viz čtvrtý, pátý a dvanáctý bod odůvodnění směrnice 93/83.

(15) […] nabývání výlučných vysílacích práv na smluvním základě by mělo být v souladu s právními předpisy členského státu o autorském právu a právech s ním souvisejících, kde ke sdělování veřejnosti pomocí družice dochází."

7. Článek 1 odst. 2 písmena a) až c) směrnice 93/83, obsažený v první kapitole nadepsané „Definice", stanoví:

„a) Pro účely této směrnice se ‚sdělením veřejnosti pomocí družice' rozumí činnost [úkon] pod kontrolou a odpovědností vysílající organizace, při které [kterým] jsou programové signály určené pro příjem veřejnosti vkládány do nepřerušovaného řetězu sdělení vedoucího na družici a z ní dolů na zem.

b) Ke sdělení veřejnosti pomocí družice dochází výlučně v těch členských státech, kde jsou pod kontrolou a odpovědností vysílající organizace programové signály vkládány do nepřerušovaného řetězu sdělení vedoucího na družici a z ní dolů na zem.

c) Pokud jsou programové signály kódované, jde o sdělení veřejnosti pomocí družice za podmínky, že prostředky k dekódování vysílání jsou poskytovány veřejnosti vysílající organizací nebo s jejím souhlasem."

8. Článek 2 směrnice 93/83, týkající se vysílacího práva pomocí družice, stanoví:

„Členské státy stanoví, že autor má výlučné právo na to, aby souhlasil se sdělením autorského díla veřejnosti pomocí družice, pokud jsou splněna ustanovení této kapitoly."

– *Směrnice 2001/29/ES*

9. Dvacátý třetí bod odůvodnění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti [5] uvádí, že tato směrnice „by měla pokračovat v harmonizaci práva autora na sdělování veřejnosti. Tímto právem by se v širokém smyslu mělo rozumět veškeré sdělování veřejnosti nepřítomné v místě, ze kterého sdělování vychází. Toto právo by mělo zahrnovat jakékoli sdělování nebo přenos díla pro veřejnost po drátě

5 — Úř. věst. L 167, s. 10.

nebo bezdrátově, včetně vysílání. Toto právo by nemělo zahrnovat žádné jiné úkony [6]."

10. Podle čl. 3 odst. 1 této směrnice „[č]lenské státy poskytnou autorům výlučné právo udělit svolení nebo zakázat jakékoliv sdělení jejich děl veřejnosti po drátě nebo bezdrátově včetně zpřístupnění jejich děl veřejnosti takovým způsobem, že každý jednotlivec ze strany veřejnosti má k těmto dílům přístup z místa a v době, které si zvolí."

B – *Vnitrostátní právo*

11. Článek 1 odst. 1 čtvrtý pododstavec belgického zákona ze dne 30. června 1994 o autorském právu a o právech s ním souvisejících [7] (dále jen „zákon o autorském právu") ve znění úprav stanoví, že „[a]utor literárního nebo uměleckého díla má právo je sám sdělit veřejnosti jakýmkoli způsobem (včetně jeho poskytnutí veřejnosti takovým způsobem, aby k němu měl přístup každý z místa a v době, kterou si sám zvolil) [8]".

12. Články 49 a 50 tohoto zákona týkající se „sdělení veřejnosti pomocí družice" v podstatě přebírají znění ustanovení článku 1 odst. 2 písmen a) až c) směrnice 93/83 bez další úpravy.

III – Skutkový rámec

13. Airfield, belgická společnost podnikající v Belgii pod obchodním jménem TV Vlaanderen, je činná jako poskytovatel digitální televize a rozhlasu pomocí družice. Nabízí balíčky stanic, které mohou být společně poslouchány a sledovány jejími předplatiteli pomocí družice.

14. Balíček nabízený veřejnosti společností Airfield obsahuje dva druhy televizních stanic. První, zdarma a nekódované, obvykle nazývané „free to air", může přijímat každý, kdo má parabolickou anténu a satelitní přijímač bez povinnosti platit předplatné. Ty druhé jsou zakódované a lze je sledovat až po dekódování, což vyžaduje uzavření smlouvy

6 — V rozsudku ze dne 7. prosince 2006, SGAE (C-306/05, Sb. rozh. s. I-11519, bod 30), Soudní dvůr uvedl, že i když směrnice 93/83 nestanoví minimální harmonizaci některých aspektů ochrany autorského práva a práv s ním souvisejících v případě sdělení veřejnosti pomocí družice nebo kabelovým přenosem vysílání pocházejících z jiných členských států, vztahuje se směrnice 2001/29 na všechna sdělení chráněných děl veřejnosti.

7 — *Moniteur belge* ze dne 27. července 1994, s. 19297. Uvedený zákon vstoupil v platnost dne 1. srpna 1994.

8 — Údaj uvedený v závorkách byl doplněn zákonem ze dne 22. května 2005, který do belgického práva provádí směrnici 2001/29.

o předplatném se společností Airfield, která svým zákazníkům vydává kartu umožňující dekódování, zvanou „smartcard“.

15. K poskytnutí svých plnění má společnost Airfield přístup k technickým službám společnosti Canal Digitaal, nizozemské společnosti, která patří do téže skupiny jako společnost Airfield a nabízí služby odpovídající jejím službám určené zákazníkům bydlícím v Nizozemsku.

16. Canal Digitaal uzavřela dohodu se společností SES Astra, která využívá družicový systém Astra, podle níž tato společnost pronajímá společnosti Canal Digitaal kapacity pro digitální televizi a rozhlas na této družici.

17. Kromě toho společnost Canal Digitaal uzavřela smlouvu o poskytování služeb se společností Airfield, ve které se od 1. července 2006 zavázala, že jí poskytne podnájem kapacity pronajaté na družici Astra k vysílání televizních a rozhlasových programů v Belgii a Lucembursku. Pokud jde o vysílání televizních programů, společnost Canal Digitaal se zavazuje poskytovat technické služby a zejména vysílání, multiplexování (míchání), kompresi, kódování a přenos údajů, které jsou nezbytné k tomu, aby společnost Airfield mohla poskytovat služby digitální televize v Belgii a Lucembursku.

18. Aby společnost Airfield mohla nabídnout digitální televizi pomocí družice svým zákazníkům ve Flandrech (Belgie), uzavřela dále řadu smluv s vysílajícími organizacemi, jejichž stanice jsou zahrnuty do balíčku vysílaného pomocí družice. Z technického hlediska se způsoby spolupráce s těmito organizacemi liší v závislosti na přenosu daných televizních stanic. Předkládající soud rozlišuje tři druhy přepravy signálů nesoucích programy pomocí družice až ke spotřebiteli v Belgii, a sice dva nepřímé způsoby a jeden přímý způsob, a ve všech případech je upřesněno, že přenášené programy zůstávají nezměněny.

– Dva způsoby nepřímého přenosu televizních stanic zahrnutých do balíčku vysílaného pomocí družice

19. Podle obou předkládacích rozhodnutí, v prvním případě tzv. nepřímého přenosu označovaného jako „situace 1“, zasílají belgické vysílající organizace pozemní cestou nekódované programové signály k přístrojům, které společnost Canal Digitaal instalovala v Belgii. Poté Canal Digitaal signály zkomprimuje a zakóduje je k odeslání pomocí širokého pásma své stanici nacházející se v Nizozemsku. Tato stanice zajišťuje přenos signálů po jejich zakódování na družici Astra. Klíč, který je nezbytný pro veřejnost, aby mohla sledovat programy, je zahrnut do dekódovací

karty, která je poskytnuta společnosti Airfield společností Canal Digital a poté předána každému zákazníkovi, který si zaplatí předplatné u společnosti Airfield.

20. Druhý typ nepřímého přenosu, odpovídající „situaci 3“ popsané předkládajícím soudem, spočívá v tom, že vysílající organizace přenáší společnosti Canal Digitaal programové signály pomocí jiné družice, například Eutelsat, a nikoliv pozemní cestou. Canal Digitaal přijímá tyto družicové signály, zakódované a nepřístupné veřejnosti, v Nizozemsku nebo Lucembursku. Podle potřeby je dekóduje, znovu je zakóduje a zašle je družici Astra. Předplatitelé společnosti Airfield mohou tyto signály dekódovat prostřednictvím speciální karty poskytované společností Canal Digitaal společnosti Airfield.

21. Společnost Airfield uzavřela s dotčenými vysílajícími organizacemi smlouvy na dodávky televizního vysílání pomocí družice, nazvané „carriage agreements“ [9], či dohody o přenosu, těmito dvěma způsoby přepravy signálů.

22. Podle podmínek uvedených smluv pronajímá společnost Airfield uvedeným organizacím transpondérové kapacity družice za účelem vysílání televizních programů pro televizní diváky v Belgii, Nizozemsku a Lucembursku. Společnost Airfield zaručuje, že získala svolení společnosti provozující družici Astra k podnájmu těchto kapacit.

23. Kromě toho se společnost Airfield zavázala přijímat signál televizních programů těchto organizací z centrálního místa pro přenos, poté tento signál zkomprimovat, přenést do multiplexu, zakódovat a zaslat jej na družici k vysílání a příjmu.

24. Na základě tohoto pronájmu a tohoto poskytování služeb hradí vysílající organizace společnosti Airfield odměnu. Ze své strany udělují souhlas s tím, aby předplatitelé poskytovatele balíčků vysílaných pomocí družice mohli současně sledovat jejich programy vysílané prostřednictvím družice Astra v Belgii, Nizozemsku a Lucembursku.

25. Jako protiplnění za práva poskytnutá vysílajícími organizacemi společnosti Airfield a právo volného uvážení společnosti Airfield při přebírání televizních programů do své nabídky balíčků, společnost Airfield musí těmto organizacím hradit odměnu za televizní programy přijímané jejími předplatiteli na dotčeném území.

9 — Předkládající soud uvádí, že mu bylo předloženo pouze anglické znění uvedených smluv.

– Způsob přímého přenosu televizních stanic zahrnutých do balíčku vysílaného pomocí družice

26. V tomto případě, který odpovídá „situaci 2“ objasněné předkládajícím soudem, se jedná o tzv. „přímý“ přenos, neboť se uskutečňuje bez technické podpory společností Airfield a Canal Digitaal. Vysílající organizace totiž samy nebo prostřednictvím jiných operátorů než společnosti Airfield zakódují své programové signály v zemi původu a zašlou je přímo družici Astra. Uvedené signály jsou pak poslány zpět na zem. Přispění společnosti Canal Digitaal se omezuje na dodávku šifrovacích klíčů operátorům tak, aby byly použity správné kódy, které pak umožní každému předplatiteli společnosti Airfield sledovat programy prostřednictvím své dekódovací karty.

27. Ve vztahu k této skupině vysílajících organizací společnost Airfield uzavřela jinou kategorii smluv, nazývaných „heads of agreement“. Stanoví, že uvedené organizace dávají společnosti Airfield svolení k příjmu a současnému sledování jejich televizních programů, které jsou vysílány pomocí družice Astra, jejími předplatiteli v Belgii a Lucembursku.

28. Jako protiplnění za práva poskytnutá vysílajícími organizacemi společnosti Airfield a právo volného uvážení společnosti Airfield při přebírání televizních programů do své nabídky balíčků, musí společnost Airfield těmto organizacím hradit odměnu za televizní programy přijímané jejími předplatiteli na dotčeném území.

IV – Spory v původním řízení, předběžné otázky a řízení před Soudním dvorem

29. Sabam je belgickou družstevní společností (société cooperative), která jakožto správcovská společnost zastupuje autory, a to jednak při udělování souhlasu s využíváním autorských děl třetími osobami, jednak při výběru úplaty za toto využití.

30. Agicoa [10] je kolektivní belgickou společností (société collective) pro správu autorských práv a práv s nimi souvisejících k filmům a dalším audiovizuálním dílům s výjimkou videoklipů, která zastupuje belgické a mezinárodní producenty audiovizuálních děl. V tomto rámci vybírá odměny, na něž mají tito producenti právo.

10 — Přesněji Agicoa Belgium, žalobkyně v původním řízení, vykonává svou činnost při výkonu mandátu ke správě práv, který jí byl svěřeny jak mezinárodní kolektivní asociací pro správu audiovizuálních děl (AGICOA), asociací podle švýcarského práva, tak beheers-en belangenvennootschap voor audiovisuele producenten (BAVP), sdružením s ručením omezeným podle belgického práva.

31. Sabam a Agicoa usoudily, že Airfield jakožto subjekt nezávislý na vysílajících organizacích provádí další přenos televizních programů, které již tyto organizace vysílaly ve smyslu Bernské úmluvy [11]. Měly za to, že na základě tohoto nového sdělení veřejnosti měla společnost Airfield získat dodatečné svolení ve vztahu k tomu, které získaly vysílající organizace, aby mohla užívat repertoár autorů, jejichž práva spravují Sabam a Agicoa.

32. Společnosti Airfield a Canal Digitaal v reakci na to tvrdily, že neprováděly přenos, ale že se omezily na to, aby veřejnosti nabízely televizní programy pomocí družice na účet vysílajících organizací. Podle jejich názoru se jednalo o první a jediné vysílání pomocí družice zajišťované vysílajícími organizacemi samými, přitom pro technickou část operace využily služeb společností Airfield a Canal Digitaal. Žalované tvrdily, že činnost relevantní z hlediska autorského práva ve smyslu článků 49 a 50 zákona o autorském právu, kterými byla provedena směrnice Rady 93/83 do belgického práva, vykonávaly pouze vysílající organizace.

11 — Bernská úmluva na ochranu literárních a uměleckých děl (akt ze dne 24. července 1971), ve znění změn ze dne 28. září 1979 (dále jen „Bernská úmluva“).

33. Jelikož nebylo možno dosáhnout dohody, Sabam podala žalobu proti společnostem Airfield a Canal Digitaal (věc C-431/09), zatímco Agicoa podala žalobu proti společnosti Airfield (věc C-432/09) na základě zákona o autorském právu k předsedovi rechtbank van eerste aanleg te Brussel (soud prvního stupně v Bruselu). Ten rozhodl, že společnosti Airfield a Canal Digitaal porušily autorská práva a práva s nimi související, jejichž správu zajišťují Sabam a Agicoa, jelikož televizním divákům, kteří si předplácejí programy společnosti Airfield, sdělují chráněná díla pocházející z repertoáru obou žalobkyň a nezískaly přitom jejich předchozí svolení.

34. Airfield a Canal Digitaal se odvolaly k předkládajícímu soudu. Vzhledem k tomu, že hof van beroep te Brussel nedokázal dát jasnou odpověď na otázky výkladu a použití práva Společenství vznesené v rámci dvou sporů, které mu byly předloženy, rozhodl se přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky, které jsou ve věcech C-431/09 a C-432/09 formulovány totožně:

„1) Je v rozporu se směrnicí 93/83 situace, kdy je pro poskytovatele digitální satelitní televize stanoveno, že musí získat svolení nositelů práv v případě operace, kterou vysílající organizace dodává své programové signály buď přes kabel, nebo přes kódovaný satelitní signál – na vysílající organizaci nezávislému – poskytovateli

digitální satelitní televize, který tyto signály nechá prostřednictvím s ním spojené společnosti zakódovat a zajistí jejich přenos na družici, a následně se tyto signály vysílají se souhlasem vysílající organizace jako součást balíčku televizních stanic, tedy sdruženě, k předplatitelům poskytovatelů satelitní televize, kteří mohou programy současně a v nezměněné podobě sledovat pomocí dekódovací karty nebo ‚smartcard', kterou poskytuje poskytovatel satelitní televize?

35. Usnesením předsedy Soudního dvora ze dne 6. ledna 2010 byly věci C-431/09 a C-432/09 spojeny pro účely písemné a ústní části řízení, jakož i pro vynesení rozsudku.

36. Písemná a ústní vyjádření, jakož i písemné odpovědi na otázky položené Soudním dvorem k objasnění skutkového rámce poskytly společnosti Airfield a Canal Digital společně, Sabam, jakož i Agicoa. Evropská komise předložila písemná i ústní vyjádření. Finská vláda předložila pouze písemná vyjádření.

V – Analýza

2) Je v rozporu se směrnicí 93/83 situace, kdy je pro poskytovatele digitální satelitní televize stanoveno, že musí získat svolení nositelů práv v případě činnosti, kterou vysílající organizace dodává své programové signály podle pokynů na vysílající organizaci nezávislého poskytovatele digitální satelitní televize, a následně se tyto signály vysílají se souhlasem vysílající organizace jako součást balíčku televizních stanic, tedy sdruženě, k předplatitům poskytovatelů satelitní televize, kteří mohou programy současně a v nezměněné podobě sledovat pomocí dekódovací karty nebo ‚smartcard', kterou poskytuje poskytovatel satelitní televize?"

A – *K přípustnosti*

37. Úvodem Agicoa tvrdí, že směrnice 93/83 není na spor v původním řízení použitelná, takže předkládající soud nepotřebuje

požadovaný výklad, aby mohl rozhodnout o sporu, který mu byl předložen [12]. Tvrdí, že je naopak třeba použít ustanovení čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/29, ve spojení s čl. 11a odst. 1 bodem ii) Bernské úmluvy [13].

38. Na podporu svých úvah nejprve uvádí, že pracovní skupina pro vysílání pomocí družice [14] na své schůzce dne 6. května 2003 [15] rozhodla stanovit jasné rozlišení mezi „operátorem balíčku vysílaného pomocí družice [a] vysílající organizací v rozsahu, v němž je její činností vyzvoření balíčku služeb z členského státu“, což je v projednávané věci případ společnosti Airfield. Z toho bez dalších vysvětlení vyvodila, že je tedy neúčinné dovolávat se pojmu „sdělení veřejnosti pomocí družice“, a že Soudní dvůr tudíž nemá důvod odpovídat na otázky, které mu byly položeny.

39. Agicoa dále tvrdí, že spor v původním řízení, který se jí týká, nespadá do věcné působnosti směrnice 93/83, neboť se nejedná o družici ve smyslu článku 1 této směrnice [16].

40. Konečně má za to, že se směrnice 93/83 nepoužije z toho důvodu, že v projednávané věci neexistuje přeshraniční charakter stanovený směrnicí 93/83 nebo že společnost Airfield tento charakter nikdy neupřesnila.

41. Pokud jde o první důvod, podle něhož položené otázky nemají vztah k předmětu sporů v původním řízení nebo jsou hypotetické, připomínám, že v rámci řízení o rozhodnutí o předběžné otázce je vnitrostátní soud tím, kdo má s ohledem na konkrétní

12 — V tomto ohledu Agicoa odkazuje na rozsudky ze dne 22. ledna 2002, Canal Satélite Digital (C-390/99, Sb. rozh. s. I-607, bod 19), a ze dne 5. února 2004, Schneider (C-380/01, Sb. rozh. s. I-1389, bod 22), které v souladu s ustálenou judikaturou uvádějí, že „odmítnout rozhodnutí o předběžné otázce položené vnitrostátním soudem je možné pouze tehdy, když je zjevné, že žádaný výklad práva Společenství nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení, jestliže se jedná o hypotetický problém nebo také když Soudní dvůr nedisponuje skutkovými nebo právními poznatky nezbytnými pro užitečnou odpověď na otázky, které jsou mu položeny“.

13 — „Autoři literárních a uměleckých děl mají výlučné právo udílet svolení: […] ii) k jakémukoliv veřejnému sdělování po drátě nebo bezdrátově díla vysílaného rozhlasem či televizí, uskutečňuje-li toto sdělování jiná organizace než původní.“

14 — Zápis z první schůze, kterou pořádala pracovní skupina dne 28. listopadu 2002, připomíná, že „ve zprávě o použití [směrnice 93/83] byla oznámena konzultace s dotčenými hospodářskými subjekty […]“. Tento zápis je přístupný na internetové stránce Komise: http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/docs/satellite-cable/working-group-satellite_fr.pdf.

15 — Zápis ze druhé schůze je přístupný na internetové stránce Komise: http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/docs/satellite-cable/working-group-satellite-05-03_fr.pdf.

16 — Pojem, který uvedený článek definuje jako „družici pracující na frekvenčních pásmech, která jsou podle právních předpisů o telekomunikacích vyhrazena pro vysílání signálů přijímaných veřejností nebo jsou vyhrazena pro uzavřenou komunikaci z jednoho bodu do druhého“. K tomuto tématu viz bod 33 a násl. stanoviska generálního advokáta Tizzana ve věci, v níž byl vydán rozsudek Lagardère Active Broadcast (C-192/04, Sb. rozh. s. I-7199).

okolnosti věci nejlepší předpoklady pro posouzení jak nezbytnosti žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce pro vynesení svého rozsudku, tak relevance otázek, které klade Soudnímu dvoru [17]. Jestliže se tedy položené otázky týkají výkladu unijního práva, je Soudní dvůr v zásadě povinen rozhodnout s tím, že podle ustálené judikatury otázkám, které jsou mu vnitrostátním soudem položeny, svědčí domněnka relevantnosti [18].

42. V projednávaném případě nelze bez předložení důkazů na podporu tohoto tvrzení tvrdit, že pro rozhodnutí sporů v původním řízení není třeba odpovědět na otázky, které předkládající soud považoval za nezbytné i právně relevantní, aby mohl určit, jak uplatní právo použitelné v Belgii, a konkrétně zákon o autorském právu, s přihlédnutím k požadavkům směrnice 93/83, s tím, že připomenu, že tato směrnice byla provedena v daném členském státě uvedeným zákonem, jak zdůrazňují obě předkládací rozhodnutí.

43. Druhý a třetí argument vznesený Agicoa navíc není podložený. Pokud jde o třetí argument, z judikatury vyplývá, že na problematiku týkající se přeshraničního charakteru [19] se nevztahuje námitka nepřípustnosti, ale jde o meritorní otázku [20]. Ostatně se mi nezdá, že v projednávané věci jsou všechny skutečnosti sporu omezeny na vnitrostátní území členského státu [21]. Žádost o předběžnou otázku tedy nemůže být na tomto základě prohlášena za nepřípustnou.

44. Kromě toho zástupce Komise na jednání uvedl, že lituje, že hof van beroep te Brussel nevysvětlil lépe skutečnosti, které vedly ke vzniku obou sporů v původním řízení. Vysvětlil, že až po přečtení komentářů účastníků v původním řízení získala Komise plnou znalost okolností věci, a že by si tedy

17 — Viz rozsudek ze dne 21. října 2010, Padawan (C-467/08, Sb. rozh. s. I-10055, bod 21 a násl., jakož i citovaná judikatura), bod 48 a násl. stanoviska generální advokátky Trstenjak v uvedené věci.

18 — Domněnka nedávno připomenutá Soudním dvorem v rozsudku ze dne 12. října 2010, Rosenbladt (C-45/09, Sb. rozh., s. I-9391, bod 33).

19 — Upřesňuji, že na tuto problematiku se pracovní skupina o vysílání pomocí družice odvolala při své druhé schůzi, která se konala v roce 2003. Výše uvedený výňatek, který cituje Agicoa, pokračuje takto: „[v] tomto ohledu útvary Komise připomněly, že v rámci [směrnice 93/83] mohou být zohledněny pouze činnosti, které mají přeshraniční charakter, přitom činnost dalšího vysílání vnitrostátních televizních stanic operátorem balíčků vysílaných pomocí družice pro příjem veřejností v rámci vnitrostátních hranic do působnosti uvedené [s]měrnice, vycházející z článků 43 a 49 Smlouvy o ES týkajících se usazování a volného poskytování služeb, spadat nemůže“.

20 — Rozsudek ze dne 13. ledna 2000, TK-Heimdienst (C-254/98, Sb. rozh. s. I-151, body 14 a 15).

21 — Podle obou předkládacích rozhodnutí je totiž poskytovatel balíčků vysílaných pomocí družice belgickou společností, která spolupracuje s nizozemskou společností, programové signály jsou přijímány jak v Nizozemsku, tak v Lucembursku a programy vysílané družicí pocházejí z několika členských států Evropské unie a veřejnost je může sledovat z různých území, zejména z Belgie a Lucemburska.

přála doplnit svá písemná vyjádření [22]. Je tedy možno se tázat, zda každá z žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce byla formulována dostatečně přesně, aby Soudní dvůr mohl rozhodnout.

45. S přihlédnutím ke skutečnostem původně poskytnutým Soudnímu dvoru a k těm, se kterými se později seznámil v rámci písemné a ústní části řízení, jsem toho názoru, že předkládající soud definoval skutkový rámec, do něhož spadají otázky, které položil, v souladu s požadavky Soudního dvora [23]. Skutkové údaje jsou totiž hof van beroep te Brussel popsány sice poněkud složitě, ale neobsahují nejednoznačnosti, které by mohly čtenáře uvést v omyl. Složitost, na kterou poukazuje Komise, podle mě pochází z předpokladu, který zastávala, podle něhož se dotčené spory mohou týkat jen jediné formy činnosti.

46. Mám tedy za to, že je třeba poskytnout odpověď na výše uvedené předběžné otázky, a to tak jak jsou položeny Soudnímu dvoru, a tudíž ve vztahu k ustanovením směrnice 93/83.

47. Návrhy, které za tímto účelem přednesu, po několika obecných poznámkách, se budou řídit rozlišením učiněným předkládajícím soudem mezi způsoby přenosu, kdy vysílající organizace vysílají jejich programové signály na družici za podpory společností Airfield a Canal Digital (první předběžná otázka) a na druhé straně mezi způsobem, kdy vysílají své programy bez pomoci tohoto poskytovatele balíčků vysílaných pomocí družice a společnosti, se kterou je spojena (druhá předběžná otázka), podle popisu okolností ve shrnutí skutečností, v nichž tkví základ sporů v původním řízení.

B – *Úvodní poznámky*

48. Jak předkládající soud zdůrazňuje, aby odůvodnil svou dvojí žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, zákonodárce tím, že přijal čl. 1 odst. 2 písmen a) až c) směrnice 93/83, chtěl definovat pojem „sdělení veřejnosti pomocí družice“ upravený touto směrnicí, tj. pojem, který je předmětem této žádosti

22 — Komise uvedla, že jelikož měla pochybnosti o tom, zda vysílání uskutečňovaná společností Airfield, byla prvotním šířením, jak usuzovala ve svých vyjádřeních, nebo naopak dalším přenosem, rozhodla se, že nezmění své původní stanovisko pro případ, že předkládající soud dospěje k závěru, že se v projednávaném případě jedná o prvotní šíření, ale že doplní údaje k odpovědi na druhou situaci.

23 — A sice podle ustálené judikatury (viz zejména rozsudek ze dne 6. března 2007, Placanica a další, C-338/04, C-359/04 a C-360/04, Sb. rozh. s. I-1891, bod 34 a ustálená judikatura) nejen Soudní dvůr může poskytnout užitečné odpovědi k vyřešení sporu v původním řízení, ale rovněž vlády členských států, jakož i další zúčastnění mají možnost předložit svá vyjádření v souladu s článkem 23 statutu Soudního dvora.

o rozhodnutí o předběžné otázce, aby byla na úrovni Společenství nastolena právní jistota.

49. Ze čtrnáctého bodu odůvodnění směrnice 93/83 totiž vyplývá, že cílem uvedeného článku je překonat právní nejistotu týkající se nabývání práv, která brání družicovému vysílání [24]. Kromě toho vymezení tohoto pojmu „na úrovni Společenství" se jevilo jako nezbytné, aby se zabránilo kumulativnímu použití několika vnitrostátních právních předpisů na jediné vysílání, s přihlédnutím ke značnému územnímu dopadu, který může mít vysílání pomocí družice [25].

50. Za tímto účelem čl. 1 odst. 2 směrnice 93/83 poskytuje velmi přesnou definici „sdělení veřejnosti pomocí družice" ve smyslu této směrnice, která rovněž označuje místo úkonu, který je sdělením, a zároveň ponechává jako jediný určující prvek zemi původu vysílání, aniž odkazuje na právo členských států. Tento autonomní pojem, tzn. pojem vlastní unijnímu právu, musí být tedy předmětem jednotného výkladu. Z ustálené judikatury vyplývá [26], že takový pojem musí být vykládán nejen s přihlédnutím k výrazům použitým v dotčeném ustanovení, ale také v souladu s jeho cíli [27], které byly připomenuty výše, a se zřetelem k jeho kontextu, který souvisí zejména s existencí mezinárodních úmluv a takových souvisejících aktů unijního práva, jako je směrnice 2001/29 [28].

51. Podstatou otázek předkládajícího soudu v rámci této věci je, zda v případech takových vysílání televizních programů, jak jsou definována v obou předběžných otázkách, do kterých je více či méně podstatně zapojen poskytovatel balíčků vysílaných pomocí družice, je třeba mít za to, že existuje:

– jediné sdělení veřejnosti pomocí družice, které je přičitatelné pouze vysílající organizaci, která by tedy jako jediná musela

24 — Uvedený cíl byl také prohlášen v pátém bodě odůvodnění směrnice 93/83.

25 — Viz návrh Komise ke vzniku směrnice 93/83 [KOM(91) 276 v konečném znění, s. 33 a násl.], zpráva Komise k použití této směrnice [KOM(2002) 430 v konečném znění, zvl. s. 6 až 8], jakož i rozsudky ze dne 3. února 2000, Egeda (C-293/98, Recueil, s. I-629, body 15, 20 a 21), a ze dne 14. července 2005, Lagardère Active Broadcast, výše uvedený (bod 42).

26 — Viz judikaturu citovanou ve výše uvedeném rozsudku Padawan (bod 31 a násl.) a stanovisko generální advokátky Trstenjak v uvedené věci (bod 61 a násl.), jejíž úvahy lze podle mého názoru vztáhnout na projednávanou věc.

27 — Viz mimo jiné výše uvedený rozsudek Lagardère Active Broadcast (bod 26 a násl.).

28 — Viz zejména Bernskou úmluvu a smlouvu o právu autorském přijatou v Ženevě dne 20. prosince 1996 Světovou organizací duševního vlastnictví (dále jen „Smlouva WIPO o autorském právu". Ke vztahu mezi pojmem „sdělení veřejnosti" obsaženým v těchto textech a týmž pojmem ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/29 viz bod 35 a násl. stanoviska generální advokátky Sharpston ve výše uvedené věci SGAE, jakož i bod 127 a násl. stanoviska generální advokátky Kokott v dosud probíhající věci Football Association Premier League a další (C-403/08).

získat autorská práva související s takto vysílanými programy,

– nebo naopak dvě odlišná sdělení veřejností pomocí družice, přičemž první směřuje od vysílající organizace k publiku prvotního šíření a druhé směřuje od poskytovatele balíčku vysílaného pomocí družice k publiku, které tvoří jeho předplatitelé [29], což by znamenalo, že autorské právo musí být dodržováno oběma těmito operátory.

52. Úvodem zdůrazňují, že je třeba se vyhnout nebezpečí nedorozumění souvisejícího s pojmem „současné vysílání“. Na rozdíl od odloženého vysílání, takovýto další přenos, také kvalifikovaný jako „přímý další přenos“, jak na jednání upřesnila Sabam, se uskutečňuje současně, tedy v téže době a se stejným obsahem jako původní vysílání programu, nazývané „prvotní šíření“ podle směrnice 89/552 [30], která má úzké vazby se směrnicí 93/83. Navzdory jejich současné, a nikoliv následné povaze je třeba mezi těmito dvěma vysíláními rozlišovat v případě autorských práv, která se k nim mohou vázat [31].

53. Na jednání Komise uvedla, že ve svých písemných vyjádřeních měla za to, že se jedná o situaci případného prvotního šíření programů uskutečněného přímo společností Airfield, jejíž činnost, pro niž jí byl dodáván vysílací audiovizuální materiál, by tedy bylo možno postavit na roveň činnosti vysílající organizace, která by měla v tomto případě nepochybně získat svolení autorů, aby mohla uskutečnit sdělení veřejnosti pomocí družice. Nicméně s přihlédnutím ke znění předběžných otázek položených Soudnímu dvoru mám za to, že hypotéza přijatá předkládajícím soudem je zcela jiná, a sice že se jedná výlučně o další přímý přenos uskutečněný společností

29 — Uvádím, že čl. 3 odst. 2 směrnice 93/83 týkající se „nabytí vysílacích práv“ stanoví, že „členský stát může stanovit, že kolektivní smlouva mezi organizací pro kolektivní správu a vysílající organizací týkající se určité kategorie děl, může být rozšířena na nositele práv stejné kategorie, kteří nejsou zastoupeni organizací pro kolektivní správu, pokud: […] sdělení veřejnosti pomocí družice probíhá současně s pozemním vysíláním stejné vysílající organizace […]“. V tomto rámci se na vysílající organizaci vztahuje uvedený systém pouze tehdy, pokud probíhá prvotní šíření současně se sdělením veřejnosti pomocí družice.

30 — Článek 1 písm. a) směrnice 89/552 ve znění použitelném v okamžiku přijetí směrnice 93/83 stanovil, že „[p]ro účely této směrnice se rozumí […] ‚televizním vysíláním‘ prvotní šíření po drátě nebo bezdrátové šíření, šíření pomocí vysílačů nebo družice, kódované, či nikoli, televizních pořadů určených veřejnosti. Zahrnuje přenos pořadů mezi podniky s cílem jejich dalšího vysílání pro veřejnost. […]“. Mám za to, že se směrnice 93/83 naopak použije pouze na prvotní šíření pomocí družice, a připomínám, že upravuje rovněž kabelový přenos.

31 — Pokud jde o kabelové vysílání, viz čl. 1 odst. 3 směrnice 93/83, který stanoví, že „pro účely této směrnice se ‚kabelovým přenosem‘ rozumí současný, neměněný a nekrácený přenos kabelem nebo mikrovlnným systémem pro příjem veřejností původního přenosu z jiného členského státu pevnými linkami nebo vzduchem, včetně družice, televizního nebo rozhlasového programu zamýšleného pro příjem veřejností.“

Airfield, která zdvojuje přenos uskutečněný původně a současně s vysílající organizací. Tyto dvě otázky totiž upřesňují, že ke sledování programů předplatiteli společnosti Airfield dochází „současně a beze změny“, což naznačuje, že tyto programy jsou přístupné v téže době jako programy přístupné přes jiný vysílací systém než systém společnosti Airfield, které jsou vysílány vysílající organizací, která tento jiný systém „poskytuje“.

54. V rámci sporů v původním řízení je nesporné, že vysílající organizace a poskytovatel balíčků vysílaných pomocí družice jsou odlišnými operátory z ekonomického hlediska, ale jak je tomu z právního hlediska, tzn. pokud jde o využívání děl chráněných autorským právem? Tato odpověď je velmi důležitá, neboť v prvním výše uvedeném případě budou autoři pobírat pouze odměnu uhrazenou vysílajícími organizacemi, díky svému právu udělit svolení nebo zakázat užívání, zatímco ve druhém případě navíc získají odměnu uhrazenou poskytovatelem balíčků vysílaných pomocí družice.

55. Podotýkám, že finská vláda má za to, že ustanovení směrnice 93/83 neumožňují odpovědět na otázky položené v obou předkládacích rozhodnutích a že je třeba odkázat na právní předpisy členských států, v souladu s rozsudkem Egeda [32] za účelem určení toho, který subjekt provádí „sdělení veřejnosti pomocí družice“, a musí tedy získat schválení autorů televizních programů. Tento názor nesdílím, neboť z důvodové zprávy vyplývá, že cílem článku 1 směrnice 93/83 bylo uvést, který úkon v rámci vysílání programů představuje sdělení veřejnosti pomocí družice a kdo je za takový úkon odpovědný, což vyžaduje, aby tato osoba získala užívací práva [33].

C – *Ke svolení, které je třeba získat v rámci nepřímého vysílání televizních stanic zahrnutých do balíčku vysílaného pomocí družice*

56. Podstatou první předběžné otázky hof van beroep te Brussel je, zda směrnice 93/83 brání tomu, aby za takových okolností, jako jsou okolnosti sporů v původním řízení, byl poskytovatel balíčků vysílaných pomocí družice povinen získat svolení nositelů práv týkajících se sdělení chráněných děl v rámci nepřímého vysílání televizních programů vysílající organizací.

32 — Uvedený výše (bod 25 a násl.). Viz v tomto ohledu rovněž výše uvedený rozsudek SGAE (bod 30).

33 — Viz původní návrh směrnice [KOM(91) 276 v konečném znění, s. 33, bod 3] a pozměněný návrh směrnice [KOM(92) 526 v konečném znění, zvláště s. 7].

57. Nepřímá povaha dotčených operací [34] se týká skutečnosti, že vysílající organizace poskytuje programové signály buď pozemní cestou, nebo zakódované pomocí družice nikoli sama, ale prostřednictvím společnosti Airfield, o níž předkládající soud upřesňuje, že je nezávislá na uvedené organizaci. Konkrétně tento poskytovatel satelitní televize kóduje signály prostřednictvím přidružené společnosti, a sice společnosti Canal Digitaal, a zajišťuje jejich přenos na družici Astra.

58. K odpovědi na položené otázky je třeba připomenout, že článek 2 směrnice 93/83 stanoví, že autor díla chráněného právy, jichž je nositelem, má výlučné právo na to, aby souhlasil se sdělením uvedeného díla veřejnosti pomocí družice. Relevantním ustanovením směrnice 93/83 je v projednávaném případě čl. 1 odst. 2 písmena a) a c), který definuje pojem „sdělení veřejnosti" ve smyslu této směrnice.

59. Ze znění těchto ustanovení vyplývá, že je třeba zohlednit několik kritérií, aby dotčená operace mohla být kvalifikována jako „sdělení veřejnosti pomocí družice", u něhož je nezbytné svolení ze strany nositele práv souvisejících s šířeným dílem.

60. Účastníci sporu v původním řízení se shodují na řadě skutečností, které by Soudní dvůr měl přezkoumat, ale rozcházejí se v odpovědi na předběžné otázky. Na jedné straně společnosti Airfield a Canal Digitaal mají za to, že směrnice 93/83 brání tomu, aby byla poskytovateli balíčků vysílaných pomocí družice uložena povinnost získat zvláštní svolení ze strany autorů programů z důvodu, že jeho zásah představuje pouze technické služby. Na druhé straně Agicoa a Sabam tvrdí opak a uvádějí, že „sdělení veřejnosti pomocí družice" neprovádějí jen vysílající organizace, ale rovněž uvedený poskytovatel balíčků vysílaných pomocí družice.

61. Úvodem podotýkám, že pojem „programové signály" ve smyslu čl. 1 odst. 2 směrnice 93/83 nepředstavuje problém. Neexistuje totiž pochyb o tom, že signály dotčené ve sporech v původním řízení mohou být takto kvalifikovány.

62. Agicoa a Sabam tvrdí, že uvedené signály jsou určeny poskytovateli balíčků vysílaných pomocí družice, a nikoliv veřejnosti jako

34 — A sice „situací 1 a 3", které jsou vysvětleny předkládajícím soudem, na rozdíl od „situace 2", jejíž obsah byl připomenut výše ve skutkovém rámci.

takové, zatímco podle společností Airfield a Canal Digital uvedený poskytovatel nevysílá sdělení určené veřejnosti, zejména ve fázi přenosu na družici.

63. Z ustálené judikatury vyplývá, že pojem „veřejnost" ve smyslu čl. 1 odst. 2 směrnice 93/83 odkazuje na širokou veřejnost, na rozdíl od odborníků [35]. Z kvalifikace „sdělení veřejnosti pomocí družice" je tedy třeba vyloučit část vysílací činnosti, která odpovídá zachycení signálů takovým odborníkem, jako je společnost Airfield. Hypotéza uváděná předkládajícím soudem se týká operace, která začíná dodávkou programových signálů vysílající organizací a která vede k tomu, že předplatitelé poskytovatele satelitní televize nakonec mohou sledovat dotčené programy jako celek, bez časové prodlevy či zkreslení. Podle mého názoru je z hlediska předběžné otázky relevantní pouze uvedená, ač potenciální [36] veřejnost.

64. V projednávaném případě je veřejností, k níž dosahuje činnost společnosti Airfield, veřejnost tvořená osobami, které si od ní objednaly předplatné. Vysílající organizace mohla mít jinou cílovou veřejnost než společnost Airfield s tím, že bylo upřesněno, že žádná z vysílajících organizací, jejichž programy jsou převzaty do balíčku společnosti Airfield, nevyhrazuje distribuci svých signálů výlučně této společnosti. Tento přístup týkající se „nové" veřejnosti přijal Soudní dvůr ve výše uvedeném rozsudku SGAE stran pojmu „sdělení veřejnosti pomocí družice", jak je stanoven v čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/29 [37], který v zásadě nahrazuje článek 2 směrnice 93/83 [38]. V tomto případě je možno usoudit, že je třeba oddělit sdělení veřejnosti původně učiněné vysílající organizací, které může zdarma zachytit každý, kdo má příslušné přijímací zařízení, a tím, které uskutečňuje poskytovatel balíčků vysílaných pomocí družice, které je přístupné pouze předplatitelům, kterým byla

35 — K pojmu „veřejnost" ve smyslu směrnice 93/83 viz výše uvedený rozsudek Lagardère Active Broadcast (bod 31 a násl.), který cituje rozsudek ze dne 2. června 2005, Mediakabel (C-89/04, Sb. rozh. s. I-4891, bod 30), týkající se výkladu tohoto pojmu ve smyslu směrnice 89/552. Soudní dvůr vycházel z těchto dvou rozsudků při výkladu téhož pojmu ve smyslu směrnice 2001/29 ve výše uvedeném rozsudku SGAE (bod 37 a násl.).

36 — Není důležité, zda jsou vysílané programy skutečně sledovány, či nikoli, stejně jako v případě knihy, samotné její poskytnutí veřejnosti postačuje k tomu, aby byl odůvodněn výběr odměny za autorská práva v případě prodeje.

37 — Ve výše uvedeném rozsudku SGAE (bod 40 a násl.), Soudní dvůr s odkazem na ustanovení Bernské úmluvy uvedl, že „přenos [děl sdělovaných prostřednictvím televizních přijímačů nainstalovaných v hotelových pokojích] se tak uskutečňuje pro veřejnost odlišnou od veřejnosti, ke které směřovalo původní sdělování díla, to znamená pro novou veřejnost". Když dochází k zachycení předmětných pořadů s cílem poskytnout je širšímu publiku nezávislým úkonem, kterým je vysílané dílo sdělováno nové veřejnosti, vede tento veřejný příjem ke vzniku výlučného práva autora dát k němu svolení. Viz také usnesení ze dne 18. března 2010, Organismos Sillogikis Diacheirisis Dimiourgon Theatrikon kai Optikoakoustikon Ergon (C-136/09, Sb. rozh. s. I-37, bod 38 a násl.), jakož i výše uvedené stanovisko generální advokátky Kokott ve věci Football Association Premier League a další (bod 118 a násl.).

38 — Viz v tomto smyslu Hugenholtz, B., „Nouvelle lecture de la Directive Satellite-Câble: passé, présent, avenir", *Convergence, droit d'auteur et télévision transfrontière*, IRIS Plus 2009-8, Observatoire européen de l'audiovisuel, Strasbourg, s. 10, který uvádí, že článek 3 směrnice 2001/29 formuluje právo na sdělení veřejnosti tak obecně, že pravděpodobně zahrnuje úkony vysílání pomocí družice. Podotýkám také, že dvacátý třetí bod odůvodnění uvedené směrnice uvádí, že tímto právem by se v širokém smyslu mělo rozumět veškeré sdělování veřejnosti nepřítomné v místě, ze kterého sdělování vychází. Toto právo by mělo zahrnovat jakékoli sdělování nebo přenos díla pro veřejnost po drátě nebo bezdrátově, zejména vysílání.

vydána dekódovací karta. Jelikož jsou jejich publika odlišná, jsou odlišné i ekonomické zájmy těchto dvou operátorů, kteří jsou podle předkládacích rozhodnutí nezávislí [39].

65. Na jednání společnost Airfield připustila, že zvláštní svolení autorů, a tedy další platba v jejich prospěch, by byla nezbytná v případě, který nebyl v projednávané věci potvrzen, kdyby přenos, který provádí, byl zpožděn v čase ve vztahu k přenosu, který provádějí vysílající organizace. Nicméně společně se Sabam a Komisí mám za to, že není vůbec důležité, jestli je vysílání prováděné poskytovatelem balíčků vysílaných pomocí družice odložené, anebo zda je jako ve sporech v původním řízení současné. Zásadním kritériem, aby se jednalo o oddělené úkony využití práv, je, že společnost Airfield jednala s tím, že měla konkrétní cíl, a sice veřejnost specificky oslovenou prostřednictvím seskupení programů, což je operace, která nabízí poskytovateli balíčků vysílaných pomocí družice přidanou ekonomickou hodnotu.

66. Společnost Airfield definuje svou veřejnost tím, že tvoří balíčky televizních stanic, které jsou ze své podstaty jiným audiovizuálním produktem než jednotlivé stanice, které je tvoří. Jak Komise uvedla na jednání, mohlo by se jednat buď o prvotní šíření společností Airfield, anebo o další přenos, ale v obou případech poskytovatel balíčků vysílaných pomocí družice musí mít vlastní svolení pocházející od nositelů autorských práv. Jedinou podle mě přípustnou výjimkou by byla výjimka týkající se případu, kdy by podle podmínek smluvního ujednání uzavřeného s autory a v souladu s vnitrostátními právními předpisy [40] vysílající organizace mohla postoupit své svolení poskytovateli balíčků vysílaných pomocí družice, který provádí současný další přenos. Tato možnost se přitom v projednávaném případě jeví jako vyloučená s ohledem na údaje poskytnuté na jednání Sabam, která upřesnila, že obecné smlouvy o svolení a odměně, které uzavřelo s dotčenými vysílajícími organizacemi, vyžadovaly, aby samy tyto organizace zajišťovaly vysílání chráněných děl a výslovně vylučovaly možnost, aby tyto organizace využily třetí osobu k distribuci nebo redistribuci programů, které byly předmětem svolení, jež jim bylo uděleno nositeli autorských práv.

39 — K zohlednění samostatných úkonů užívání uskutečněných operátorem a ekonomické výhody, kterou z něho těží, viz body 56, 57 a 64 stanoviska generální advokátky Sharpston ve věci, ve které byl vydán výše uvedený rozsudek SGAE, který odkazuje na názor zastávaný v tomto ohledu generálním advokátem La Pergolou ve věci, ve které byl vydán výše uvedený rozsudek Egeda. O otázce ziskové povahy sdělení bylo rozhodnuto Soudním dvorem ve výše uvedeném rozsudku SGAE (bod 44).

40 — Viz patnáctý bod odůvodnění směrnice 93/83.

67. Poté, co zdůraznily, že směrnice 93/83 nedefinuje jasně pojem „činnost pod kontrolou a odpovědností vysílající organizace“ ve smyslu čl. 1 odst. 2 písm. a) uvedené směrnice, společnosti Airfield a Canal Digitaal usoudily, že zasahují pouze v postavení subdodavatelů, jelikož pouze poskytují technickou podporu vysílajícím organizacím, neboť samy nerozhodují ani o obsahu vysílaných programů, ani o době jejich vysílání [41].

68. Na jednání Komise uvedla, že poskytovatel balíčků vysílaných pomocí družice nicméně jedná jako vysílající organizace, jelikož dává pokyny a provádí seskupení televizních stanic. Agicoa a Sabam také zpochybňují analýzu společností Airfield a Canal Digitaal z důvodu, že tyto společnosti hrají roli „facilitátorů“ ve vztahu k vysílajícím organizacím, se kterými uzavřely smlouvy.

69. Mám za to, že podle znění první předběžné otázky předkládající soud považuje v projednávaném případě za danou věc, že „vysílající organizace poskytuje své programové signály […] poskytovateli digitální televize pomocí družice“. Z toho vyplývá, že právě tato organizace patrně stojí na počátku procesu sdělení. Zbývá zjistit, zdali je to ona, nikoliv Airfield, kdo provádí relevantní „činnost [úkon, kterým jsou vkládána]“ sdělení veřejnosti pomocí družice ve smyslu směrnice 93/83, nebo zda se omezuje jako pouhý producent vysílacího materiálu na poskytnutí audiovizuálního obsahu, jehož vysílání pomocí družice je právně a technicky prováděno pod kontrolou společností Airfield a Canal Digitaal.

70. Odpověď se podle mého názoru nalézá ve smlouvách o přenosu, které společnost Airfield uzavírá s vysílajícími organizacemi. Z odstavce 7.2 smlouvy typu „carriage agreement“, která je zařazena do spisu, totiž vyplývá, že společnost Airfield má právo volného uvážení při výběru televizních programů, které si přeje zařadit do své nabídky na celém území nebo na jeho části, a že tato výhoda byla získána za odměnu. Je to tedy poskytovatel balíčků vysílaných pomocí družice, kdo definuje obsah toho, co je zasíláno při přenosu na družici. V důsledku toho musí jako osoba odpovědná za sdělení veřejnosti získat svolení nositelů práv.

71. Připomínám, že užitečným účinkem čl. 1 odst. 2 písm. a) směrnice 93/83 je definovat akt využití, který je relevantní z pohledu autorského práva v kontextu vysílání pomocí družice. Řešení přijaté zákonodárcem Společenství má smysl pouze tehdy, když je sdělení veřejnosti pomocí družice chápáno jako

41 — Kritéria týkající se rozhodnutí ohledně obsahu a ohledně vysílání jsou ve skutečnosti důležitá s přihlédnutím k důvodové zprávě ke směrnici 93/83 [viz KOM(91) 276 v konečném znění, s. 33 a násl., jakož i KOM(92) 526 v konečném znění, s. 7].

jediný příčinný řetězec sestávající z přenosu na družici a pak z příjmu, vše pod odpovědností a kontrolou vysílající organizace, která uskutečnila prvotní šíření.

72. Komise ve svém písemném vyjádření zdůraznila, že s přihlédnutím k cíli právní jistoty, o kterou usiluje směrnice 93/83, je třeba neučinit použitelnost jejích ustanovení závislou na technických okolnostech souvisejících s družicí. Z judikatury Soudního dvora vyplývá, že je třeba, aby byl vysílací systém uzavřený v tom smyslu, že veřejnost nesmí mít přístup k programovým signálům, když se nacházejí v komunikačním řetězci [42]. Mám za to, že se jedná právě o tento případ, jelikož žádné napojení se ze strany třetí osoby není možné, neboť vysílaný signál je kódovaný.

73. Airfield a Canal Digitaal tvrdí, že při svých zásazích se omezují na „běžné technické postupy“, které nemohou být posuzovány tak, že by mohly způsobit přerušení signálu [43] ve smyslu čtrnáctého bodu odůvodnění směrnice 93/83 [44]. Na jednání zúčastněné tvrdily, že složení balíčků vysílaných pomocí družice nezpůsobuje přerušení, neboť programy jsou vysílány tak, jak je zúčastněné přijímají od vysílajících organizací, bez úprav obsahu, či dokonce času vysílání a že technické operace, které provádějí, tedy nepředstavují úkony, které vedou ke vzniku nároku na výběr poplatků za autorská práva.

74. S přihlédnutím ke znění předběžné otázky a ke skutečnostem nacházejícími se ve spise sdílím analýzu Agicoa a Sabam, podle níž uvedené zásahy [45] vyžadují technickou

42 — V bodě 39 výše uvedeného rozsudku Lagardère Active Broadcast se uvádí, že „[s]měrnice [93/83] se tedy vztahuje na uzavřený systém sdělení, v němž je družice ústředním, hlavním a nenahraditelným prvkem v tom smyslu, že v případě její poruchy je přenos signálů technicky nemožný, a veřejnost tedy nepřijímá žádný program“. V projednávaném případě není zpochybňováno, že družice představuje klíčový prvek daného systému.

43 — Přerušení komunikačního řetězu po přechodu signálů přes družici bylo řešeno ve věci, ve které byl vydán výše uvedený rozsudek Lagardère Active Broadcast (viz bod 48 a násl. stanoviska generálního advokáta Tizzana v uvedené věci). Přerušení by tak mohlo vést ke vložení jiných reklam, než jaké byly obsaženy v původních programech.

44 — Pozměněný návrh, který vedl k přijetí směrnice 93/83 [KOM(92) 526 v konečném znění, s. 7] upřesňuje, že se nejedná o přerušení, když je použitý technický postup běžný a když sdělení zůstane pod kontrolou vysílající organizace. K nepřetržitosti řetězce viz také návrh původní směrnice [KOM(91) 276 v konečném znění, bod 4].

45 — Zejména pak operace komprese, multiplexování, kódování a výběru signálů určených k tomu, aby tvořily balíček vysílaný společností Airfield, což přesahuje pouhý „technický prostředek směřující k zajištění nebo zlepšení příjmu původního pořadu“ a představuje „technický zásah […], který klientovi umožňuje zachytit signál […] získat tak přístup ke chráněnému dílu“, jak měl Soudní dvůr možnost uvést ve výše uvedeném rozsudku SGAE (bod 42) a ve výše uvedeném usnesení Organismos Sillogikis Diacheirisis Dimiourgon Theatrikon kai Optikoakoustikon Ergon (bod 40 a násl.).

adaptaci signálů vysílaných vysílajícími organizacemi, a tudíž vedou k přerušení komunikačního řetězce. Je potřeba uvést, že společnost Airfield, s technickou podporou společnosti Canal Digitaal, upravuje povahu signálů vysílaných vysílajícími organizacemi a užívá svou frekvenci k přenosu televizních programů, což umožňuje učinit závěr, že poskytovatel balíčků vysílaných pomocí družice jedná ve vztahu k uvedeným organizacím samostatně. Mám za to, že tyto úkony jsou nad rámec „běžných technických postupů“ [46], že zde dochází k přerušení komunikačního řetězce, který byl původně zahájen vysílajícími organizacemi a že společnost Airfield tedy vytváří a definuje řetězec nový. Tato operace jí umožňuje orientovat přenos dotčených programů pomocí družice k jiné veřejnosti, než jak učinila vysílající organizace při prvotním šíření, i když k šíření těchto programů dochází současně a jejich obsah je zcela totožný.

75. Při četbě obou předkládacích rozhodnutí se jeví, že vnitrostátní soud sdílí hypotézu, že programové signály jsou vysílány v kódované formě a v tomto stavu jsou přijímány předplatiteli poskytovatele balíčků vysílaných pomocí družice, který jim vydává dekódovací kartu, aby jim umožnil dekódovat tyto signály. Na uvedený případ se tedy skutečně vztahují ustanovení čl. 1 odst. 2 písm. c) směrnice 93/83.

76. Společnost Airfield uvádí, že vysílající organizace poskytly svůj souhlas s tím, aby tyto karty prodávala svým zákazníkům. Podle Agicoa a Sabam však důkaz o takovém souhlasu nebyl zúčastněnými předložen. Je na vnitrostátním soudu, aby posoudil, zda jsou předloženy dostačující důkazy.

77. Společnost Airfield se vyjádřila k tomuto poslednímu kritériu na jednání, kde tvrdila, že vysílající organizace požadují její technickou podporu s kódováním programů právě proto, aby mohly být přijímány pouze na vybraném území, a sice v belgických Flandrech, a aby nebyly dostupné celé veřejnosti [47]. To podle mě dokazuje, že zásah poskytovatele balíčků vysílaných pomocí družice má významný dopad na orientaci „sdělení veřejnosti pomocí družice“ ve smyslu směrnice 93/83. Podle mého názoru na svolení poskytnuté nositeli práv organizaci k úkonu využití, který spočívá v prvotním šíření programů pomocí

46 — Pojem, který lze srovnat s obecným prohlášením týkajícím se článku 8 smlouvy WIPA o autorském právu, který stanoví, že „[m]á se za to, že pouhé dodání prostředků umožňujících nebo uskutečňujících sdělení nezakládá sdělení veřejnosti ve smyslu této smlouvy nebo Bernské úmluvy“.

47 — Ve své zprávě týkající se použití směrnice 93/83 vyhotovené v roce 2002 [KOM(2002) 430 v konečném znění, bod 3.1.1] Komise uvedla, že použití zakódování ve spojení s omezeným poskytnutím prostředků nutných k dekódování vede k územní výlučnosti, a tudíž k fragmentaci vnitřního trhu v rozporu s cíli stanovenými směrnicí.

družice, nelze pohlížet tak, že pokrývá další vysílání týchž programů nezávislým operátorem svým zákazníkům, kteří představují jinou veřejnost.

78. S přihlédnutím ke všem těmto skutečnostem mám za to, že je třeba odpovědět na první předběžnou otázku záporně, a sice rozhodnout, že směrnice 93/83 musí být vykládána v tom smyslu, že za takových podmínek, o jaké se jedná ve sporech v původním řízení, není neslučitelné s unijním právem, aby právo členského státu od poskytovatele balíčků vysílaných pomocí družice vyžadovalo, aby získal zvláštní svolení k užití programových signálů, které jsou chráněny autorským právem, jsou-li tyto signály přenášeny nepřímým způsobem vysílající organizací, což s sebou nese zvýšenou účast uvedeného poskytovatele.

D – *Ke svolení, které má být získáno v rámci přímého dalšího přenosu televizních stanic zahrnutých do balíčku vysílaného pomocí družice*

79. Podstatou druhé předběžné otázky hof van beroep te Brussel v podstatě je, zda směrnice 93/83 brání tomu, aby byl za okolností projednávané věci poskytovatel balíčků vysílaných pomocí družice povinen získat svolení nositelů práv týkajících se sdělení práv chráněných v rámci dalšího přenosu, svou povahou přímého, televizních stanic vysílající organizací.

80. Skutečnosti, které odlišují tuto předběžnou otázku od první předběžné otázky, se netýkají pravidel unijního práva, o jejichž výklad se žádá, neboť se stále jedná o relevantní ustanovení uvedené směrnice, ale o faktické údaje sporů v původním řízení, které jsou předmětem žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce. V příkladu, na který se odkazuje ohledně „situace 2“, předkládající soud hovoří o jiném rozdělení rolí, v němž je vysílající organizace aktivnější při vysílání televizních stanic nabídnutých poskytovatelem balíčků vysílaných pomocí družice, přesněji v průběhu počáteční fáze tohoto procesu, který je přenosem [48].

81. V této situaci může být další přenos kvalifikován jako „přímý“, neboť vysílající organizace sama nebo s pomocí třetích osob zajišťuje kódování svých programových signálů a jejich zaslání na družici, aniž dochází k zásahu společností Airfield a Canal Digitaal.

48 — Mám za to, že obě předběžné otázky jsou naproti tomu formulovány způsobem, který je stran údajů týkajících se příjmu ve všech bodech totožný.

Poskytovatel balíčků vysílaných pomocí družice a přidružený podnik podle terminologie použité ve druhé předběžné otázce vydají uvedené organizaci pouze „pokyny".

82. Podmínky použití ustanovení čl. 1 odst. 2 písmen a) a c) směrnice 93/83, které byly analyzovány v souvislosti s první předběžnou otázkou, platí rovněž v tomto ohledu. Ačkoliv zde stále platí obecné úvahy, které byly rozvedeny v předchozí části ohledně uvedených podmínek, tyto podmínky musí být naproti tomu podrobeny konkrétnímu přezkumu s přihlédnutím k rozdílům uvedeným ve vztahu k dalším situacím uvedeným předkládajícím soudem.

83. Účastníci původního řízení zastávají stejné protichůdné stanovisko jako při odpovědi na první předběžnou otázku. Vzhledem ke skutečnosti, že zapojení poskytovatele balíčků vysílaných pomocí družice do dotčené operace je v tomto případě z definice omezenější než v případě, na který se vztahovala první předběžná otázka, mám za to, že kdyby došlo k tomu, že by na tuto první otázku byla poskytnuta kladná odpověď, musel by Soudní dvůr *a fortiori* učinit závěr, že nelze od uvedeného poskytovatele požadovat, aby získal svolení z důvodu dalšího přenosu zajištěného aktivnějším způsobem vysílající organizací. Upřesňuji však, že navrhuji Soudnímu dvoru, aby poskytl takový výklad relevantních ustanovení směrnice 93/83, který povede v obou případech k opačné odpovědi.

84. Podobně jako bylo uvedeno ohledně první otázky, lze mít za to, že televizní programové signály, které vysílající organizace vysílají, tentokrát přímo, ve fázi přenosu na družici, nejsou jako takové určeny k tomu, aby je zachytila veřejnost, zatímco ve fázi příjmu ano. Tyto signály však na konci komunikačního řetězce, na který je třeba nahlížet v jeho celku, zasahují specifickou veřejnost, a tedy z ekonomického hlediska novou veřejnost, kterou tvoří zákazníci společnosti Airfield.

85. Podle mého názoru poskytovatel balíčků vysílaných pomocí družice zde opět zasahuje od prvního stadia vysílání, ačkoliv omezenějším způsobem než v situaci uvedené v první předběžné otázce. Podle obou předkládacích rozhodnutí totiž vydává „pokyny" dotčeným vysílajícím organizacím, aby při kódování, které samy zajišťují, použily tytéž kódy, jako

jsou jeho kódy, aby následně zákazníci společnosti Airfield mohli dekódovat signály prostřednictvím karty, která jim byla poskytnuta, a sledovat programy uvedených organizací.

86. V tomto případě je nesporné, že programové signály jsou zavedeny do komunikačního řetězce pod kontrolou a odpovědnosti vysílající organizace, neboť – a zde se jedná o nejpodstatnější rozdíl mezi situací popsanou v předchozím případě – uvedená organizace zasílá tyto signály na družici vlastními prostředky. Jeví se tedy, že tento akt lze přičítat vysílající organizaci, a nikoliv poskytovateli, a budiž přitom připomenuto, že předkládající soud upřesňuje, že se jedná o dva nezávislé subjekty.

87. Vysílající organizace nicméně ztrácejí kontrolu na operacemi z důvodu zásahu společnosti Airfield. Konkrétně jim tato společnost přináší více než pouhé technické řešení, neboť definuje kódovací klíče i složení balíčku programů za omezujících podmínek stanovených v „heads of agreement“, které uzavírá s každou vysílající organizací, která si zvolila tzv. „přímý“ další přenos. Konkrétně odstavec 3.1 uvedených smluv stanoví, že společnost Airfield má právo zahrnout či nezahrnout televizní programy do své nabídky s úhradou odměny za takto dohodnutou výhodu. Za těchto podmínek se mi jeví, že dotčené vysílající organizace nemají naprostou kontrolu, a tedy úplnou odpovědnost za operace související s přenosem na družici, ale přinejmenším tyto atributy sdílejí s poskytovatelem balíčků vysílaných pomocí družice, či je má poskytovatel dokonce sám.

88. Podle společnosti Airfield je její omezený zásah do komunikačního řetězce běžným technickým postupem a nepředstavuje jeho přerušení. Nicméně podle mého názoru „pokyny“, která vydává, nejsou zanedbatelné, neboť jsou časté [49], a hlavně proto, že jednak zajišťují to, aby cílová veřejnost uvedeného poskytovatele, tzn. osoby, které si od něj objednaly předplatné, mohla dobře přijímat vysílané programy a mohla je dekódovat [50], a jednak umožňují, aby tyto programy byly seskupeny do balíčků sestavených v souladu s výběrem uskutečněným poskytovatelem.

49 — Na jednání zástupce společnosti Airfield upřesnil, že se kódy mění každý měsíc, což znamená, že operátor tak pravidelně vydává nové pokyny vysílajícím organizacím ohledně metody kódování, kterou musí používat.

50 — Agicoa správně upozornila na to, že společnost Airfield, která má sama kontrolu nad signály, by se mohla rozhodnout přerušit jejich přenos jednomu z jejích zákazníků bez zásahu vysílajících organizací v případě, že by dotčený neuhradil své předplatné.

89. Svolení ke sdělení veřejnosti, které bylo poskytnuto vysílající organizaci autorem televizního programu, přitom neznamená nutně souhlas s tím, aby tento program byl zahrnut, na základě volby uskutečněné společností Airfield, do skupiny s ostatními programy, jejich povaha nebo předmět se mohou jevit málo slučitelné s veřejností, na kterou se autor uvedeného chráněného díla chtěl podle svého názoru zaměřit [51]. Skutečnost, že by poskytovatel balíčků vysílaných pomocí družice byl rovněž povinen získat svolení autora, by autorovi umožnila chránit jak své finanční zájmy, tak svá nehmotná práva k programu vysílanému ve skupině.

90. Prostředek k dekódování, který je nezbytný ke sledování uvedených pořadů, vydává poskytovatel balíčků vysílaných pomocí družice svým předplatitelům však podle všeho se souhlasem vysílající organizace. Jelikož tato skutečnost byla zpochybněna, bude na předkládající soudu, aby ověřil, zda o ní byl poskytnut důkaz.

91. Tato posledně uvedená skutečnost nezpochybňuje mou analýzu, podle níž ve skutečnosti poskytovatel balíčků vysílaných pomocí družice činí úkon využití děl chráněných autorským právem jakožto práv souvisejících s autorským právem, který se liší od úkonu vysílající organizace, který je „sdělením veřejnost pomocí družice“ ve smyslu směrnice 93/83 [52].

92. Mám tedy za to, že je třeba na druhou předběžnou otázku stejně jako na tu první odpovědět záporně, ačkoliv programové signály jsou v tomto případě přenášeny přímým způsobem vysílající organizací, tedy za okolností projednávaného případu s menším zásahem poskytovatele balíčků vysílaných pomocí družice.

51 — Stejně tak literární autor by mohl bránit tomu, aby jeho kniha byla prodávána v nerozdělitelném balíčku tvořícím nový produkt, který by obsahoval díla, která by podle jeho názoru mohla poškodit jeho image.

52 — V tomto smyslu podotýkám, že na schůzi pracovní skupiny pro vysílání pomocí družice, která se konala v roce 2003, většina účastníků při vyjádření ohledně zahraničních nekódovaných televizních stanic vysílaných pomocí družice, ale jejichž příjem je možný ve všech členských státech, měla za to, že smluvní ujednání mezi poskytovatelem balíčků vysílaných pomocí družice a vysílající organizací, aby tato televizní stanice byla nedílnou součástí balíčku (za účelem lepšího zviditelnění v balíčku prostřednictvím umístění na elektronického programového průvodce), jsou smlouvou rovnající se svolení poskytnutém vysílající organizací, což s sebou nese odměnu nositelům práv (zpráva je přístupná na výše uvedené internetové stránce Komise). Podle mého názoru, pokud se dohoda téhož druhu týká přeshraničního vysílání placených televizních stanic, poskytovatel balíčků vysílaných pomocí družice, který má z této operace ještě jistější finanční zvýhodnění, by měl *a fortiori* splnit své povinnosti z hlediska autorského práva a práv souvisejících s autorským právem.

VI – Závěry

93. Vzhledem k výše uvedenému navrhuji Soudnímu dvoru, aby na ony dvě předběžné otázky položené hof van beroep te Brussel odpověděl následujícím způsobem:

„Směrnice Rady 93/83/EHS ze dne 27. září 1993 o koordinaci určitých předpisů týkajících se autorského práva a práv s ním souvisejících při družicovém vysílání a kabelovém přenosu nebrání tomu, aby byl poskytovatel balíčků televizních programů vysílaných pomocí družice povinen získat souhlas nositelů autorských práv nebo práv s autorským právem souvisejících pro operace, při nichž mu vysílající organizace za takových okolností, o jaké se jedná ve věci v původním řízení, poskytuje své programové signály.“